

BEYPAZARI REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜ
ÖZEL EĞİTİM HİZMETLERİ BÖLÜMÜ

**Okulunda Kaynaştırma Öğrencisi Bulunan Okul
Yöneticilerinin Destek Eğitim Odası Uygulamasına
Yönelik Görüşleri**

ÖZEL EĞİTİM BÖLÜMÜ ÖĞRETMENLERİ

Azra UYSAL

Musa Hasan TAŐKIRAN

Seycan PEHLİVAN

ANKARA - 2022

Giriş

Bu bölümde; problem durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi yer almaktadır.

Her çocuğun eğitimindeki temel amaç, topluma katılımı için kendine yeterli, üretken ve bağımsız bir birey olmasını sağlamaktır. Çocuklar uygun eğitim ortamları sağlandığında kendileri için gerekli olan öğrenme yaşantılarına ulaşabilirler. Kalıcı öğrenme, etkili ve nitelikli bir eğitim ortamında etkili iletişimin olmasıyla başarılabilir (Kavcar, Oğuzkan ve Sever, 1997).

Özel eğitime ihtiyacı olan bireyler için etkili ve nitelikli eğitim ortamı sağlamak amacıyla; ülkemizde 2006 yılında yürürlüğe giren Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, özel eğitim ihtiyacı olan bireyleri sosyal ve fiziksel çevrelerinden mümkün olduğu kadar ayırmadan, toplumla etkileşim ve karşılıklı uyum sağlama sürecini kapsayacak şekilde planlanıp yürütülmesi için düzenlemeler getirmiştir. (RG.sayı: 30471, Tarih:07.07.2018). Buna bağlı olarak Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'nde (2018) Özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin her tür ve kademedeki diğer bireylerle karşılıklı etkileşim içinde bulunmalarını ve eğitim amaçlarını en üst düzeyde gerçekleştirmelerini sağlamak amacıyla bu bireylere destek eğitim hizmetleri de sunularak akranlarıyla birlikte tam zamanlı ya da özel eğitim sınıflarında yarı zamanlı olarak verilen eğitimi, kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim olarak tanımlamaktadır. Yine aynı yönetmelikte tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitimlerine devam eden öğrenciler ile özel yetenekli öğrencilere ihtiyaç duydukları alanlarda destek eğitim hizmetleri verilmesi için destek eğitim odası açılacağı söylenerek yasal dayanağı oluşturmuştur.

Araştırmanın önemi

Yetersizlikten etkilenen bireylerin hakları, son yıllarda yasalarla ve yönetmeliklerle olumlu yönde değişen bir süreçten geçmektedir. Ancak yetersizlikten etkilenen bireylerle yasalar içerisinde verilen sosyal, ekonomik ve eğitsel haklar çeşitli sebeplerle tam anlamıyla gerçek hayatta kullanılamamaktadır. Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'nde, okul ve kurumlarda, yetersizliği olmayan akranlarıyla birlikte aynı sınıfta eğitimlerine devam eden özel eğitime ihtiyacı olan öğrenciler ile üstün yetenekli öğrenciler için özel araç-gereçler ile eğitim materyalleri sağlanarak özel eğitim desteği verilmesi amacıyla destek eğitim odası açılacağı belirtilmektedir (RG.sayı:26184, Tarih:31.05.2006) Özel eğitime ihtiyacı olan bireyleri, destek eğitim odasına yerleştirmenin amacı, öğrencilerin normal sınıflara başarılı bir şekilde katılmasını engelleyen sosyal, davranışsal ve akademik problemlerini ortadan kaldırmaktır.

Okullarda kaynaştırma eğitiminin başarılı olması DEO'lardaki başarıya bağlıdır. Bu araştırma ile Destek eğitim odalarının yeterli özelliğe sahip olup olmadığının değerlendirilerek, destek eğitim odalarının özelliklerinin belirlenmesi, destek eğitim odalarında yapılan uygulamalarla ilgili olarak destek eğitim sürecinin düzenlenmesi ve destek eğitim odasında yapılan destek

eğitim sürecinin öğretimsel planlama ve uygulamaları hakkında idarecilerden alınan bilgilerle destek eğitim odası düzenlemesi ve uygulamasının nasıl yapılması gerektiğine de ışık tutabileceği umulmaktadır. Bu araştırma sonucunda destek eğitim odası hakkında idarecilerden alınan bilgilerden çıkan sonuca göre alınacak tedbirler sayesinde idarecilere destek eğitim odasında yapılan uygulamaların nasıl yapılması gerektiği konusunda bilgilendirilerek destek eğitim odası çalışmasının nitelikli bir halde uygulanmasına katkı sağlamaktır. Ve bununla birlikte bu araştırma sayesinde destek eğitim odasına dikkat çekilip destek eğitim odası uygulamasının yaygınlaşması sağlanarak kaynaştırma eğitiminin başarıya ulaşmasına katkı sağlanacağı düşünölmüştür.

Araştırmanın problem cümlesi

Anaokullarda, ikokullarda, ortaokullarda ve liselerde özel gereksinimli öğrencilerin eğitilmelerine yönelik olan kaynaştırma uygulamalarındaki destek eğitim odası uygulaması, okul yöneticileri tarafından nasıl değerlendirilmektedir?

Araştırmanın amacı

Bu araştırmanın genel amacı, okul yöneticilerinin görüşlerine dayalı olarak anaokul, ilkokul, ortaokul ve liselerdeki destek eğitim odası uygulamasının değerlendirilmesidir. Bu amaca yönelik olarak DEO'ların öğrencilerin eğitimsel gereksinimlerine cevap verebilme düzeyi, DEO uygulaması hakkında idarecilerin bilgileri belirlenmeye çalışılmıştır.

Bu nedenle, destek eğitim odası uygulanmasına ilişkin okul yöneticilerinin (müdür ve müdür yardımcıları) görüşlerinin belirlenmesi amacıyla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır. Okul yöneticilerinin;

1. DEO ile ilgili sahip oldukları bilgi düzeyleri hakkındaki görüşleri nelerdir?
2. DEO ile ilgili eğitim durumları nedir?
3. Destek eğitim odası uygulamasını yararlı bulup bulmadıkları hakkındaki görüşleri nelerdir?
4. Destek eğitim odası hakkında yönetmelikte yer alan yönetsel düzenlemelerin yeterliliği hakkında görüşleri nelerdir?
5. Destek eğitim odasının fiziki ve materyal ihtiyaçları konusunda görüşleri nelerdir?
6. 5.Destek eğitim odası uygulamasının sürdürölüp sürdürölmemesi hakkında görüşleri nelerdir?

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeli, örneklem, veri toplama aracı, veri toplama süreci yer almaktadır.

Araştırma Modeli

Araştırmada nicel araştırma yöntemi kullanılarak veriler anket yoluyla toplanmıştır.

Örneklem

Bu araştırma 25 okulda 42 yönetici (müdür/müdür yardımcısı) ile yürütülmüştür.

Katılımcıların Betimsel Özellikleri

Demografik Özellikler		Toplam(42)
Cinsiyet	Kadın	7
	Erkek	35
Yöneticilik Kıdemi	1-5 Yıl	13
	5-10Yıl	6
	10-15 Yıl	10
	15 Yıl ve Üstü	13
Okul Kademesi	Anaokul	2
	İlkokul	17
	Ortaokul	9
	Lise	13

Veri Toplama Aracı

Çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen anket formu kullanılmıştır. Anket formu (EK-1)'de sunulmuştur.

Veri Toplama Süreci

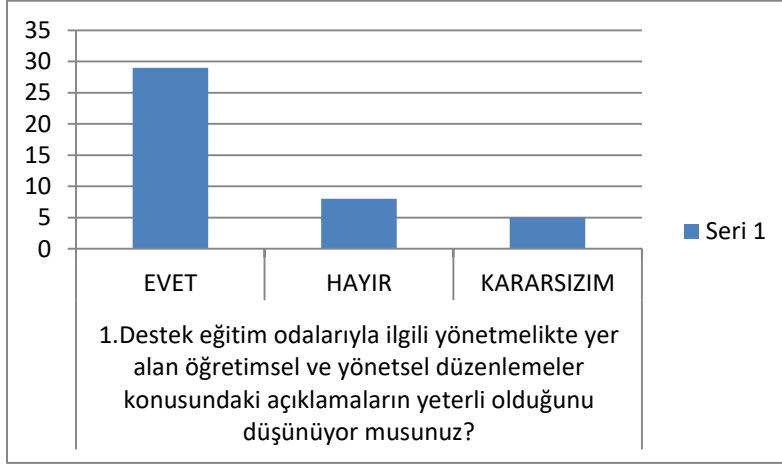
Araştırma verileri 23.01.2023 – 03.02.2023 tarihleri arasında toplanmıştır.

Bulgular

1. Destek Eğitim Odalarıyla İlgili Yönetmelikte Yer Alan Öğretimsel Ve Yönetmelik Düzenlemeler Konusundaki Açıklamaların Yeterliliği İle İlgili Bulgular

İlk araştırma sorusuna yönelik bulgular, Tablo 1'de sunulmuştur. Tablo 1 incelendiğinde, yöneticilerin yarısından fazlası (%69) yönetmelikte yer alan öğretimsel ve yönetmelik düzenlemeler konusundaki açıklamaların yeterli olup olmadığı sorusuna 'evet' , %19'u 'hayır' ve %12'si 'kararsızım' olarak cevaplandırmıştır.

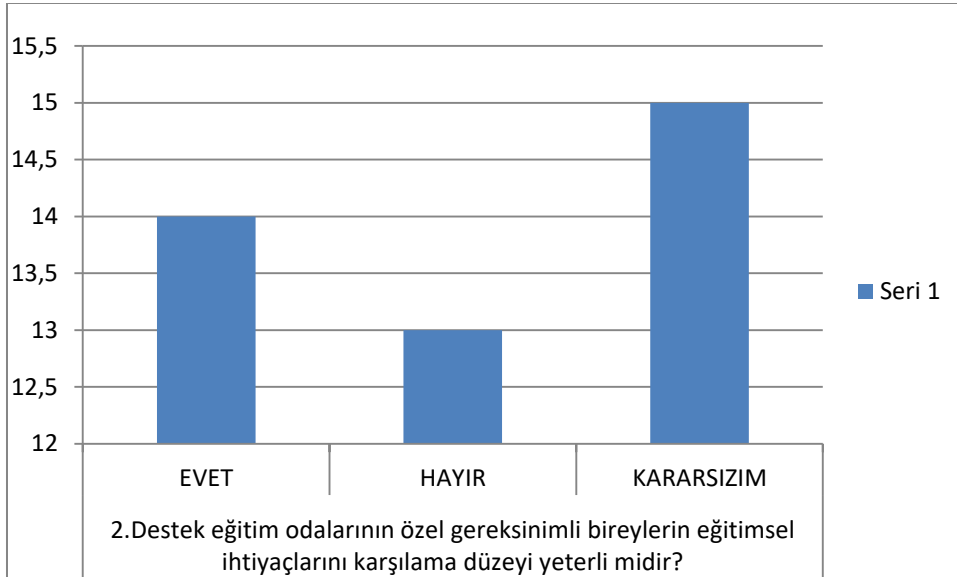
Tablo1



2. Destek Eğitim Odalarının Özel Gereksinimli Bireylerin Eğitimsel İhtiyaçlarını Karşılama Düzeyi Yeterliliği İle İlgili Bulgular

Araştırmanın ikinci sorusuna yönelik bulgular, Tablo 2’de sunulmuştur. Destek eğitim odalarının özel gereksinimli bireylerin eğitimsel ihtiyaçlarını karşılama düzeyi yeterli midir sorusunu %33’ü ‘evet’ , %30’u ‘hayır’ ve %35’i ‘kararsızım’ olarak cevaplandırmıştır.

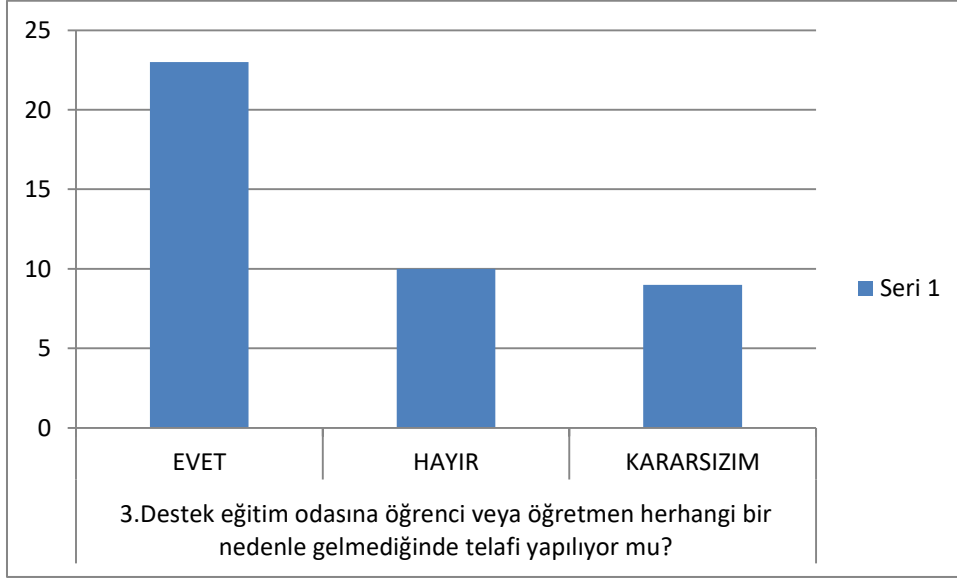
Tablo 2



3. Destek Eğitim Odasına Öğrenci Veya Öğretmen Herhangi Bir Nedenle Gelmediğinde Telafi Yapılıp Yapılmadığına Yönelik Bulgular

Araştırmanın üçüncü sorusuna yönelik bulgular, Tablo 3’de sunulmuştur. Tablo 3 incelendiğinde, yöneticilerin yarısından fazlası (%54) destek eğitim odasına öğrenci veya öğretmen herhangi bir nedenle gelmediğinde telafi yapılıp yapılmadığına yönelik soruya ‘evet’ , %23’ü ‘hayır’ ve %21’i ‘kararsızım’ olarak cevaplamıştır.

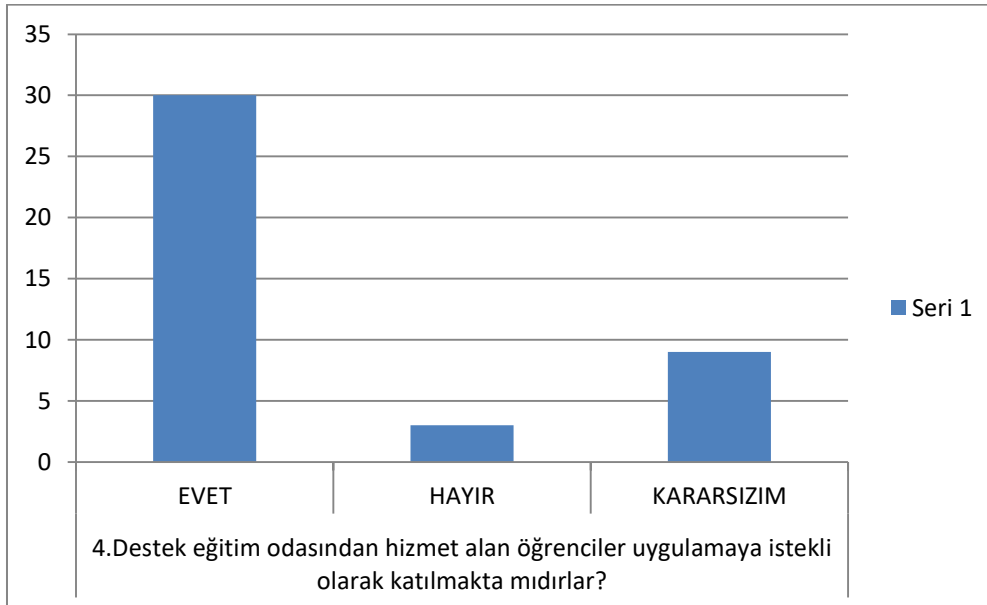
Tablo 3



4. Destek Eğitim Odasından Hizmet Alan Öğrenciler Uygulamaya İstekli Olarak Katılıp Katılmadığına Yönelik Bulgular

Araştırmanın dördüncü sorusuna yönelik bulgular, Tablo 4’de sunulmuştur. Tablo 4 incelendiğinde, yöneticilerin yarısından fazlası (%71) destek eğitim odasından hizmet alan öğrenciler uygulamaya istekli olarak katılıp katılmadığına yönelik soruya ‘evet’ , %7’si ‘hayır’ ve %21’i ‘kararsızım’ olarak cevaplamıştır.

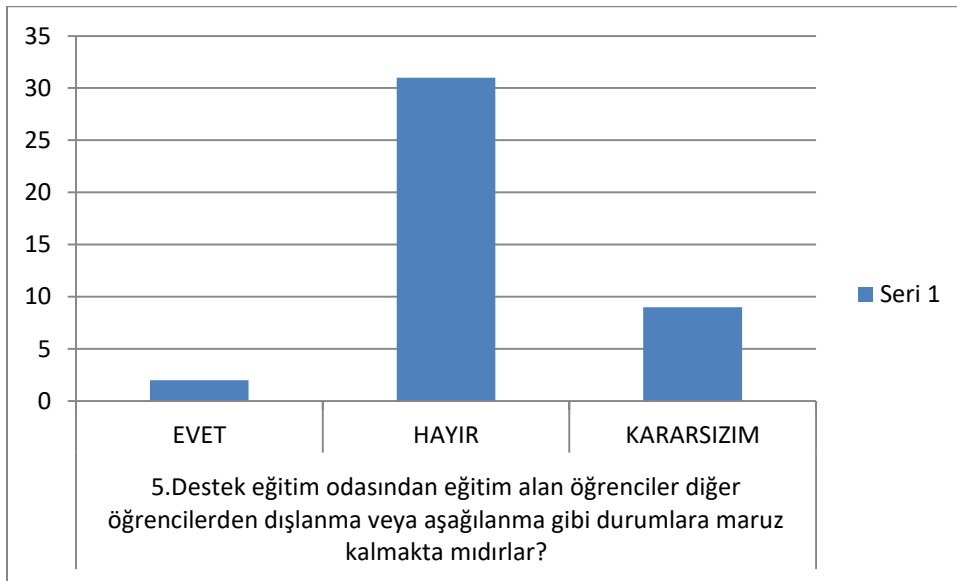
Tablo 4



5. Destek Eğitim Odasından Eğitim Alan Öğrenciler Diğer Öğrencilerden Dışlanma Veya Aşağılanma Gibi Durumlara Maruz Kalıp Kalmadıklarıyla İle İlgili Bulgular

Araştırmanın beşinci sorusuna yönelik bulgular, Tablo 5’de sunulmuştur. Tablo 5 incelendiğinde, yöneticilerin yarından fazlası (%73) destek eğitim odasından eğitim alan öğrenciler diğer öğrencilerden dışlanma veya aşağılanma gibi durumlara maruz kalıp kalmadıklarıyla ilgili soruya ‘hayır’ , %4’ü ‘evet’ ve %21’i ‘kararsızım’ olarak cevaplandırmıştır.

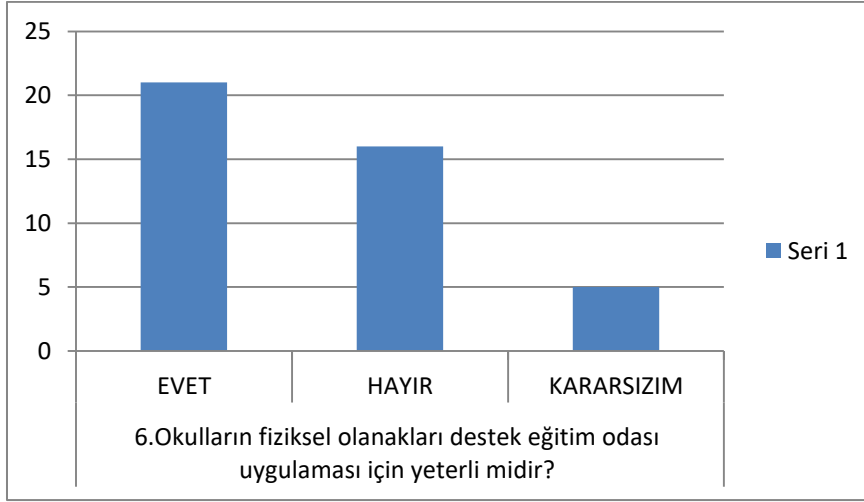
Tablo 5



6. Okulların Fiziksel Olanakları Destek Eğitim Odası Uygulaması İçin Yeterliliği İle İlgili Bulgular

Araştırmanın altıncı sorusuna yönelik bulgular, Tablo 6’da sunulmuştur. Okulların fiziksel olanakları destek eğitim odası uygulaması için yeterli midir sorusunu %50’si ‘evet’ , %38’i ‘hayır’ ve % 12’si ‘kararsızım’ olarak cevaplandırmıştır.

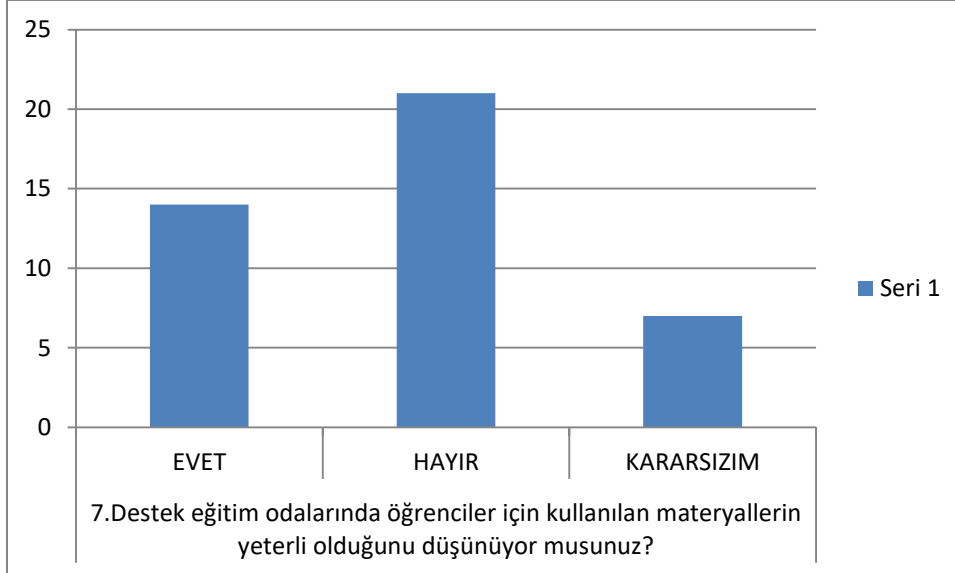
Tablo 6



7. Destek Eğitim Odalarında Öğrenciler İçin Kullanılan Materyallerin Yeterliliği İle İlgili Bulgular

Araştırmanın yedinci sorusuna yönelik bulgular, Tablo 7’de sunulmuştur. Destek eğitim odalarında öğrenciler için kullanılan materyallerin yeterli midir sorusunu %33’ü ‘evet’ , %50’si ‘hayır’ ve %16’sı ‘kararsızım’ olarak cevaplandırmıştır.

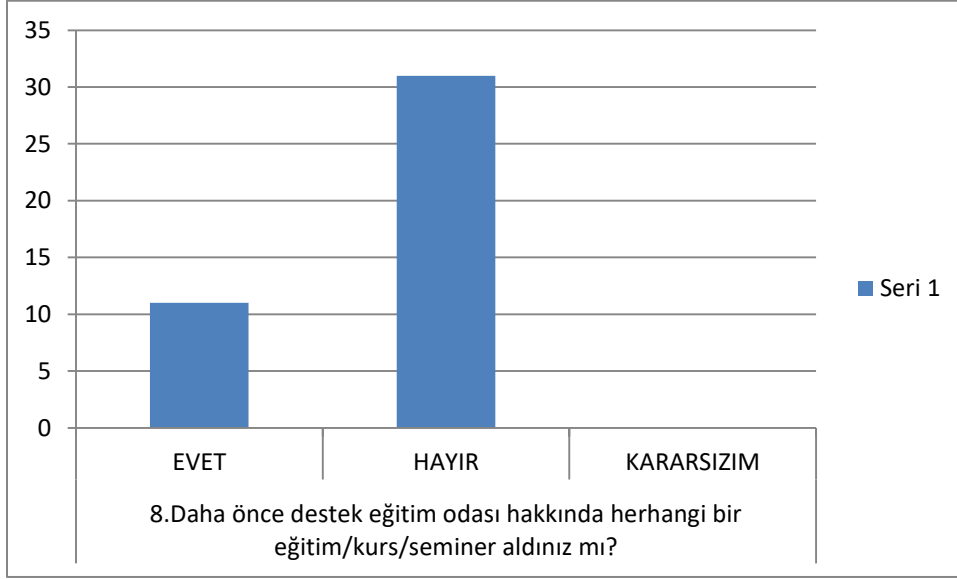
Tablo 7



8. Yöneticilerin Daha Önce Destek Eğitim Odası Hakkında Herhangi Bir Eğitim/Kurs/Seminer Alıp Almadıklarıyla İlgili Bulgular

Araştırmanın sekizinci sorusuna yönelik bulgular, Tablo 8’de sunulmuştur. Tablo 8 incelendiğinde, yöneticilerin yarısından fazlası (%74) yöneticilerin daha önce destek eğitim odası hakkında herhangi bir eğitim/kurs/seminer alıp almadıklarıyla ilgili soruya ‘hayır’ , %26’sı ‘evet’ olarak cevaplandırmıştır.

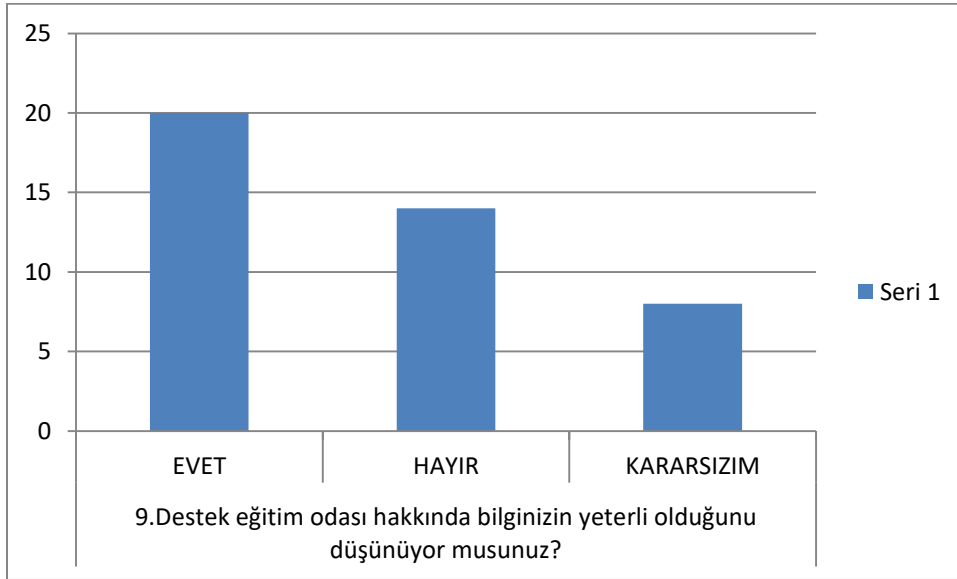
Tablo 8



9. Yöneticilerin Destek Eğitim Odası Hakkında Bilgilerinin Yeterliliği Hakkında Bulgular

Araştırmanın dokuzuncu sorusuna yönelik bulgular, Tablo 9'da sunulmuştur. Destek eğitim odası hakkında bilginizin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz sorusunu %47'si 'evet' , %33'ü 'hayır' ve %19'u 'kararsızım' olarak cevaplandırmıştır.

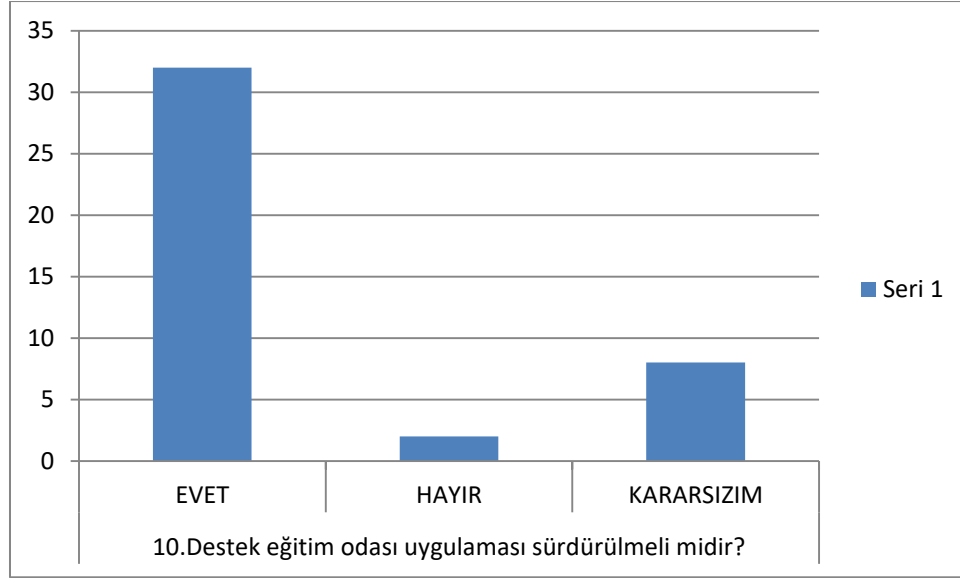
Tablo 9



10. Destek Eğitim Odası Uygulamasının Sürdürülüp Sürdürülmemesi Gerektiği Hakkındaki Bulgular

Araştırmanın son sorusuna yönelik bulgular, Tablo 10'da sunulmuştur. Tablo 10 incelendiğinde, yöneticilerin yarısından fazlası (%76) destek eğitim odası uygulamasının sürdürülüp sürdürülmemesi gerektiği hakkındaki soruya 'evet' , %4'ü 'hayır' ve %19'u 'kararsızım' olarak cevaplandırmıştır.

Tablo 10



Sonuç

Araştırmanın ilk sorusuna verilen cevaplara bakıldığında destek eğitim odalarıyla alakalı yönetmelikteki öğretimsel ve yönetsel düzenlemeler konusundaki açıklamalar yöneticilerin çoğu tarafından yeterli görülmüştür.

Araştırma bulgularına bakıldığında destek eğitim odalarının özel gereksinimli bireylerin eğitimsel ihtiyaçlarını karşılama düzeyi 42 yöneticinin 13'ü tarafından yetersiz bulunmuştur. 15 yönetici ise kararsız kaldığını belirtmiştir. Yetersiz gören veya kararsız kaldığını belirten 13 yönetici bir diğer araştırma sorusu olan herhangi bir nedenle verilemeyen destek eğitimin telafisinin yapılıp yapılmadığı sorusuna hayır cevabını vermiştir. Bu açıdan bakıldığında öğrencilere sunulan destek eğitim odası hizmetinin öğrencilerin eğitimsel ihtiyaçlarını yeterli olarak karşılayamadığı sonucunu vermektedir.

Yöneticilerin görüşlerine göre 30'u destek eğitim odasından hizmet alan öğrencilerin uygulamaya istekli katıldığını belirtmişlerdir. Ayrıca 31'i bu öğrencilerin diğer öğrencilerden dışlanma veya aşağılanma gibi durumlara maruz kalmadığını belirtmiştir. Daha önce yapılan araştırmalara bakıldığında destek eğitim odasında çalışmak amacıyla öğrencinin sınıftan sevdiği etkinlikten alınması, öğrencilerin etiketlenmesine ve kendilerini kötü hissetmesine

neden olduklarını ortaya koymuştur. Bu nedenle çıkan sonuç yapılan araştırmalarla çelişmektedir.

Okulların fiziksel olanakları 21 yönetici tarafından yeterli görölmüş 16 yönetici tarafından ise yeterli görölmemiştir. Destek eğitim odalarının materyal olanakları ise çoğu yönetici tarafından yeterli görölmemiştir. Eğitim sürecimizdeki teknolojik gelişimi ve önemini düşündüğümüzde bu sınıfların teknolojik alt yapısının hazırlanması ve eğitimin verimli olabilmesi için akıllı tahta, bilgisayar ve öğrencilerin ihtiyaçlarına uygun gerekli materyaller ile donatılması gerekmektedir.

Araştırmanın bir diğer sonucu; yöneticilerin çoğunluğunun bilgilerinin yeterli olmadığını düşünüp, herhangi bir eğitim/kurs/seminer almadıklarını belirttiklerinden dolayı eğitimin verimli olabilmesi için destek eğitim odaları hakkında bilgilendirilmeleri gerektiğidir.

Son olarak destek eğitim odası uygulaması sürdürölmeli midir sorusuna büyük bir çoğunluk 'evet' cevabını vermiştir.

Öneriler

Uygulamaya yönelik öneriler

1. Okullarda DEO açılmadan önce özel gereksinimli öğrencilerin ihtiyaçlarına uygun olarak odada fiziki düzenlemeler yapılmalıdır.
2. Okullarda DEO açılmadan önce özel gereksinimli öğrencilerin ihtiyaçlarına uygun materyaller sağlanmalıdır,
3. Hali hazırda bulunan okullarda da destek eğitim odası durumlarının gözden geçirilip fiziki ve materyal ihtiyaçları karşılanmalıdır.
4. Destek eğitim odası uygulamasının takibi yapılarak destek eğitim odasında yapılamayan derslerin telafilerinin yapılabilmesi için gerekli önlemler alınmalıdır.
5. Okulun öğrencileri, özel gereksinimli öğrenciler hakkında bilgilendirilmelidir.
6. Yöneticilere belli periyotlarda destek eğitim odası uygulamasına yönelik hizmet içi eğitim verilmelidir.
7. Okullarda oluşturulan BEP geliştirme birimi, öğrencilerin destek eğitim odalarında yapılan eğitimden en iyi şekilde yararlanabilmesi için gerekli önlemleri almalıdır.

İleriki araştırmalara yönelik öneriler

1. Genelleme yapabilmek için araştırmanın farklı ilde, farklı okullarda ve farklı yöneticilerle de yapılması önerilir.
2. Destek eğitim odası uygulamaları ile ilgili sınıf öğretmenlerinin görüşleri incelenebilir.
3. Destek eğitim odası uygulamaları ile ilgili okul rehber öğretmenlerin görüşleri incelenebilir.
4. Destek eğitim odası uygulamaları ile ilgili velilerin görüşleri incelenebilir.
5. Destek eğitim odası uygulamaları ile ilgili branş öğretmenlerin görüşleri incelenebilir.

BEYPAZARI REHBERELİK VER ARAŞTIRMA MERKEZİ

ÖZEL EĞİTİM HİZMETLERİ BÖLÜMÜ

Okulunda Kaynaştırma Öğrencisi Bulunan Okul Yöneticilerinin Destek Eğitim Odası (DEO) Uygulamasına Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi Soru Formu

Açıklama: Bu veri toplama formunun amacı; okul yöneticilerinin destek eğitim odası uygulamaları konusunda görüşlerini belirlemektir.

Okul kademesi: Anaokul İlkokul Ortaokul Lise

Branşınız:.....

Yönetici Olarak Çalışma Yılıınız: 1-5 Yıl 5-10 Yıl 10-15 Yıl 15 Yıl ve Üstü

Cinsiyetiniz: Kadın Erkek

		EVET	HAYIR	KARARSIZIM
1	Destek eğitim odalarıyla ilgili yönetmelikte yer alan öğretimsel ve yönetsel düzenlemeler konusundaki açıklamaların yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?			
2	Destek eğitim odalarının özel gereksinimli bireylerin eğitimsel ihtiyaçlarını karşılama düzeyi yeterli midir?			
3	Destek eğitim odasına öğrenci veya öğretmen herhangi bir nedenle gelmediğinde telafi yapılıyor mu?			
4	Destek eğitim odasından hizmet alan öğrenciler uygulamaya istekli olarak katılmakta mıdır?			
5	Destek eğitim odasından eğitim alan öğrenciler diğer öğrencilerden dışlanma veya aşağılanma gibi durumlara maruz kalmakta mıdır?			
6	Okulların fiziksel olanakları destek eğitim odası uygulaması için yeterli midir?			
7	Destek eğitim odalarında öğrenciler için kullanılan materyallerin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?			
8	Daha önce destek eğitim odası hakkında herhangi bir eğitim/kurs/seminer aldınız mı?			
9	Destek eğitim odası hakkında bilginizin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?			
10	Destek eğitim odası uygulaması sürdürülmeli midir?			